

YÖK'ÜN YOK ETTİĞİ BİLİMSEL VE TOPLUMSAL DEĞERLER

Kayhan KANTARLI

Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü Bornova -İZMİR
Tel: 0232 388 0110/2380 E-posta: kantarli@sci.ege.edu.tr

GİRİŞ

12 Eylül 1980 den itibaren uygulanmakta olan toplumsal düşüncüyü yok etme, depolitasyon ve suskunlaştırma siyaseti en başarılı başarılı sonuçlarını üniversitelerde elde etmiştir. YÖK yasası ve bu yasayla üniversitelere getirilen tek adama dayalı demokrasiden uzak otoriter yönetim anlayışı, bu siyasetin en önemli aracı olarak kullanılmıştır. Üniversiteler ülkenin sorunlarına çözüm arama ve önerme sorumluluklarını bu baskıcı araç sayesinde kaybetmişlerdir. Hükümet ve kendi varlık nedeninin temelini oluşturan bilimsel ve etik değerleri dışlayan bir yönetim anlayışı sonucunda, topluma örnek ve yol gösterici olması gereken üniversitelerimiz bu sorumluluklarına yabancılaşmıştır. Üniversiteler YÖK döneminde akademik ve bilimsel işlevlerinden uzaklaştırılmış ve ticari kuruluşlar haline getirilmiştir. Üniversitelerdeki laiklik karşıtı gerici örgütlenme ve kadrolaşmalar YÖK sayesinde güçlenmiş ve bugünkü boyutlarına ulaşmıştır.

YÖK'ün 22 yıldır akademik

ve toplumsal yaşamda neden olduğu yıkım ve değer kayıpları ayrı ayrı ele alınmasını gerektirecek kadar tarihsel bir öneme sahiptir. Bu yıkım ve değer kayıplarını **Öğretim Üyesi Kiyımı, Eğitimde Nitelik Kaybı, Bilimsel Etik Yozlaşması, Ticarileşen Üniversite, YÖK Dönemi Atatürkçülüğün İbaahatları** altında toplayabiliriz.

ÖĞRETİM ÜYESİ KİYIMI

Bilimsel bir kurum olması gereken YÖK hakkında kamuoyunda yapılan bir çok olumsuz değerlendirmelerin dayandığı gerçeklerden en önemlisi, kuruluş yıllarında hukuk dışı jurnalcilik yöntemleriyle bir çok ilerici bilim insanının YÖK yasası ve 1402 sayılı yasa dayanarak haksız yere üniversitelerden uzaklaştırılmasıdır.

YÖK'e misyonu gereği verilen ilk önemli görev daha sonraki uygulamalar için başlıca engel olarak görülen demokratik ve ilerici öğretim elemanlarını etkisiz hale getirmektir. Yasaya, **"gelişmekte olan üniversitelere öğretim üyesi yardımı"** başlığı ile koyulan meş -

Kayhan KANTARLI

1947 Akhisar doğumlu. Lisans eğitimini 1968 yılında Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümünde tamamladı. Yüksek Lisans eğitimini Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümünde tamamladı ve 1975 yılında aynı fakülteden "Fen Doktoru" ünvanı aldı. 1981'de Yoğun Madde Fiziği dalında Üniversite Doçenti oldu ve 1988'de Profesörlüğe yükseldi. Şu anda Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümündeki öğretim üyeliği görevine devam etmekte olup, "İnce Film Makinalarının Optik Özellikleri" ve "Fizik Eğitimi" alanındaki çalışmalarını sürdürmekte ve aynı zamanda Türk Fizik Derneği (TFD) İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanlığı görevin

hur "**rotasyon maddesi (40/b)**" bu amaçla kullanılmıştır. Sıkı Yönetim tarafından görevden alınanların yerine atanan rektör ve dekanlar sakıncalı görülen öğretim elemanlarını YÖK tarafından belirlenen üniversitelere gönüllü olarak gitmeleri için önce doğru yada dolaylı olarak ikna etmeye çalıştılar. Ancak esas amacın öğretim üyesi yardımını yapmak değil sürgüne göndermek olduğunun anlaşılmasıyla bu girişim pek başarılı olamadı.

Yasayı hazırlayanlar olası başarısızlığın karşı önlemini de söz konusu maddeye koymuşlar ve sürgünü gerçekleştirmeyi garanti altına almışlardı. Sözde yardım için gönüllü giden olmazsa gönderilecek öğretim üyeleri kura yoluyla belirlenecekti. Kura çekimleri tam anlamıyla bir skandalı yansıtıyordu. Çekilen kuralardan çıkan isimlerin tamamı geleceğin Türk-İslam Sentezci yükseköğretim modelinde potansiyel tehlike olarak görülenlerdi. Bazı üniversitelerde kura torbalarına yalnızca yönetim tarafından sakıncalı görülen isimlerin koyulmuş olduğu ortaya çıktı. Bu durum rotasyon maddesinin asıl amacının, gereksinimi olan üniversitelere öğretim üyesi yardımını yapmak değil, getirilen sisteme engel olarak görülen öğretim elemanlarını sürgüne göndermek olduğunun çarpıcı bir kanıtı idi.

Yaratmak istedikleri gül bahçesindeki dikenleri tamamen temizleyebilmek için rotasyon makası yetmemişti. Sürgüne de gönderilse bile zararlı olabilir diye düşündükleri öğretim elemanlarını meslekten tamamen çıkarmak ve rotasyon maddesi kapsamına alınamayan araştırma görevlileri arasında da temizlik yapmak için bir başka araç daha gerekiyordu. Beklenen araç 1402 sayılı sıkı yönetim yasasıyla sağlandı ve yüzlerce öğretim üyesi ve araştırma görevlisi bir sabah kendilerine verilen sarı zarflardan meslekten atıldıklarını öğrendiler. YÖK sistemi 1402

uygulamaları konusunda kendisini ne kadar sorumsuz göstermeye çalışırsa çalışsın üniversitelerden atılacak öğretim elemanı listelerinin hukuk dışı jurnalcılık yöntemleriyle nasıl hazırlandığı, dönemin rektör ve dekanlarının nasıl birer sıkıyönetim görevlisi gibi çalıştıkları belleklerden silinmeyecektir.

YÖK yasasındaki sürgün maddesi maddesi ile 1402 sayılı kıyım yasasının işlevlerini gördükten sonra yürürlükten kaldırılmasıyla bir boşluk doğmuş oldu. Bu boşluk daha sonra YÖK yasasındaki bir başka madde(7/1) ile kapatılmış, üniversitelerden yükselen sesleri susturmaya yönelik baskıcı tutum ve uygulamalar denenmek üzere başka üniversitelere gönderilmeyi içeren bu madde ile devam ettirilmiştir. Sonuçta amaç ulaşılmış ve bu günün suskun, bireyci, ülke gerçeklerine ve sorumluluklarına yabancılaşmış öğretim elemanlarından oluşan üniversiteler yaratılmasında büyük bir başarı elde edilmiştir.

EĞİTİMDE NİTELİK KAYBI

YÖK'ün neden olduğu olumsuz etkilerden biri de üniversitelerdeki eğitimin kalitesi ile ilgilidir. Gerekli sayı ve nitelikte öğretim üyesi sağlanmadan üniversite sayısının artırılması ve öğrenci kontenjanlarının aşırı derecede yükseltilmesi gibi faktörler üniversitelerde verilen lisans eğitiminin niteliğini olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Sayın YÖK Başkanı'nın 30 Haziran 2003 tarihli Üniversitelere rası Kurul'da yaptığı konuşmada YÖK'ün başarısı olarak sunduğu bilgiler, yükseköğretimde bu günkü öğrenci sayısının 1981'e göre yaklaşık on kat artmış olduğunu fakat buna karşın akademik personel sayısının aynı dönemde ancak üç kat artabildiğini göstermektedir. Aslında bir başarıyı değil başarısızlığı yansıtan bu rakamlar plansız bir uygulama sonucunda üniversitelerin kitle

sındaki duyarsızlık o boyuta varmıştır ki, gerçekleştirenlerden hesap sorulacak yerde bu kişiler üst akademik ünvanlara yükseltilerek ve hatta üst yönetim görevlerine atanarak ödüllendirilmiş ve bu yol la aklanmışlar gibi gösterilmeye çalışılmıştır.

Ürkütücü olan şudur. Bazı rektörlerin ve YÖK'ün belgelenmiş bilimsel sahteciliklere bakış açısı, üniversitelerin en önemli görevi olan "bilim üretmek" işlevine bu sistemde nasıl bakıldığıнын göstergesidir. Son yıllarda getirilen "çok yayın yapmayan yükselmez" yaklaşımı bilimsel etik erozyonunun nedenlerinden biridir. Akademik yükseltmelerde bilimsel yayınların niteliği yerine niceliğin ölçüt kabul edilmesi, "çok yayın yap da nasıl olursa olsun" anlayışının yaygınlaşmasına neden olmuş ve bunun sonucunda bilim üretmenin, araştırma ve yayın yapmanın olmazsa olmaz koşulu olan "bilimsel etik" bir kenara atılmıştır. Sistemi yönetenlerin, bu koşulu dışlayanlar ve "bilim üretme yarışını bilimsel etik kulvarının dışına taşıyanlar" karşısındaki sorumsuz tutumu YÖK sisteminin getirdiği yozlaşmanın en önemli sonucudur. YÖK sisteminin bilimsel etik karşısındaki sorumsuz tutumunun farkında olan az sayıdaki üniversitenin kendi iç bünyelerinde geliştirmeye çalıştıkları bilimsel etik denetim mekanizmaları takdirle izlenmektedir.

YÖK'ü savunanlar, son yıllarda akademik yükseltmeler için bilimsel yayın sayısının değerlendirme ölçütü alınmasından sonra yabancı dergilerde yayınlanmış bilimsel yayın sayısının artmış olmasını sistemin en önemli başarısı olarak sunmakta, ve akademik ünvanlarını önceki dönemlerde nicelik değil gerçek bir nitelik ölçümü sonucunda kazanmış olan öğretim elemanlarını aşağılar bir tavır sergilemektedirler. Bu değerlendirmelerin sahipleri, sayısı şu kadar arttı

dedikleri bilimsel yayınların ne kadarının YÖK döneminde Türkiye'de sağlanan araştırma olanaklarına dayandığını, ne kadarının etki faktörü yüksek dergilerde yayınlandığını, ne kadarının patente dönüştüğünü ve sonuçlarının ülke ekonomisine, milli gelir artışına yansıtıldığını sorgulamaktan kaçınmaktadırlar. Sorgulamaktan ve bakmaktan kaçındıkları bir başka gerçek de YÖK'ün, "ülke olarak yayın sayısı artışıyla sağladığımız prestij zedelenir" yaklaşımıyla kanıtlanmış bilimsel aşırı macıllıkları örtbas etmesidir.

TİCARİLEŞEN ÜNİVERSİTELER

YÖK düzenin yol açtığı önemli toplumsal sorunlardan bir diğeri de üniversitelerin akademik ve bilimsel işlevinden neredeyse tamamen uzaklaştırılarak ticari kuruluşlar haline getirilmiş olmasıdır. Üniversitelerin bütçeleri bu dönemde olabildiğince kısılmış ve rektörlerin kamu kaynaklarıyla kurduğu vakıflar ve bu vakıflara bağlı şirketler yoluyla üniversitelerin ticari kuruluşlar haline gelmesi özendirilmiştir. Bu yolla elde edilen bütçe dışı ve denetime kapalı trilyonluk parasal kaynaklar ise aynı zamanda bu vakıfların doğal başkanı olan rektörlerin kişisel insiyatifine bırakılmış ve tıpkı bir belediye başkanının göstermelik seçim yatırımı gibi çoğu kez, rektörlük seçimlerine yönelik gösteriş amaçlı kullanılmıştır.

Bilindiği gibi vakıf kurmak belirli bir amacın gerçekleşmesi için gerçek yada tüzel kişilerin o amacı gerçekleştirmeye yetecek bir mal varlığının ortaya koymalarını gerektirir. Eğer bir çok Üniversite vakfında olduğu gibi, vakfın kurulması için gerekli mal varlığı kurucular tarafından değil de üniversitenin sahip olduğu kamu malları, bilhassa kampus arazileri ve üniversitenin verdiği sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetleri üzerinden sağlanırsa buna vakıf kurmak değil, üniversitenin

ticarete atılması denebilir. Durum gerçekten tam anlamıyla böyledir.

Yükseköğretim Yasası'nda üniversitelerin gelir kaynaklarının neler olduğu açıkça yazılıdır. Bu kaynakların sağlanması ve harcanması genel ve katma bütçelerin esaslarına uygun olarak Sayıştay denetimine tabidir. Yasada açıkça belirtilen gelir kaynakları arasında **"rektörlerin, kuracakları bir vakıf aracılığıyla üniversiteye eğitim amacıyla verilmiş kamu mallarını ve üniversitenin vermekle zorunlu olduğu kamu hizmetlerini(sağlık ve eğitim hizmetleri gibi) kullanarak genel bütçe denetimi dışında bir kaynak yaratılabileceğinden"** söz edilmiştir. Bu nedenlerle, üniversite vakıfları yöneticilerinin, üniversite yöneticisi sıfatlarını kullanarak üniversitenin mal ve hizmetleri üzerinden vakfa gelir sağlamak için yaptıkları bütün tasarruflar usulsüz olup hukuksal dayanaktan yoksundur.

Üniversite vakıfları yoluyla bu şekilde sağlanan ve Sayıştay denetimine tabi olmayan rektörler tarafından çoğu kez keyfi şekilde harcanan gelirler bazı üniversitelerde bir kaç trilyonluk mertebelere ulaşmıştır. Üniversite yöneticilerinin vakfa bu boyutlardaki geliri üniversitenin sorumluluğundaki kamu mal ve hizmetleri üzerinden sağlayabilmeleri için, kendi görev sınırlarını aşan geniş bir ticari organizasyona girişmeleri kaçınılmazdır. Bu kaçınılmaz durum bir çok üniversitede bugün aynen gerçekleşmiştir.

Üniversitenin ürettiği bir çok mal ve hizmetten elde edilen gelirler, yasal olarak aslında döner sermaye sistemi üzerinden elde edilmesi gerekirken bunlar vakfa bağlı şirketlerin gelir kaynağı haline dönüştürülmüş bulunmaktadır. Böylece döner sermaye gelirleri düşmekte, ve bunlardan hazineye aktarılan payın da düşmesi sonunda devlet zarara uğratılmaktadır. Devleti bu şekilde zarara uğratarak elde edilen trilyonlar mert

besindeki vakıf gelirleri, rektörlere bilimsel ve akademik bir yönetici olarak değil bir holding patronu gibi davranma olanağı sağlamıştır. YÖK yasasıyla sağlanan antidemokratik yönetim gücüne bu holding patronluğu da ekleneince bazı rektörler tam anlamıyla bir imparator gibi davranabilmişlerdir. Sayıştay denetimine tabi olmayan bu trilyonluk vakıf gelirlerinin harcanması, keyfiliğin ve savurganlığın her türüsüne örnek oluşturacak örneklerle doludur.

Vakıflar yoluyla ticarete bu derece gömülen üniversitelerin bilim ve toplum karşısındaki sorumluluklarına ve etik değerlere yabancılaşması kaçınılmaz bir sonuçtur. **Diğer taraftan böyle bir vakfa bir sivil toplum örgütü gözüyle bakıp onu katılımcı demokrasinin bir aracı olarak da göremeyiz.** Çünkü bu vakıflar YÖK yasasının verdiği antidemokratik yetkilerle donatılmış bir rektörün sivil bir yurttaş olarak değil rektör kimliği ile kurup yönettiği, gelirlerini vakfedilen mallardan değil üniversitenin ticaret aracı haline getirilen mal ve hizmetleri üzerinden sağlayan güdümlü kuruluşlardır.

Aslında **üniversitelerin Rektörler tarafından kurulan vakıflar yoluyla ticarileştirmesi, devlet üniversitelerinin paralı hale getirilmesine giden yolda akıllıca planlanmış bir deneme idi.** Şimdi bu deneme başarı ile sonuçlanmış, Rektörlüğün bir akademik ve bilimsel yöneticilik değil bir holding patronluğu gibi algılanmasını sağlayan anlayış iyice yerleşmiştir. Bundan sonra yapılacak iş, zaman zaman gündeme getirildiği gibi, artık gerekli yasayı çıkarıp üniversiteleri tamamen paralı hale getirmektir. Paralı yükseköğretim "eğitimde fırsat eşitsizliği yaratmayacak, yoksul öğrencilere burs verilecek" şeklinde savunulmaktadır. Ancak bunun, ne derece inandırıcı olduğunu bu günkü burs ve kredi sisteminin nasıl işlediğine bakarak anlayabiliriz.

YÖK DÖNEMİNDE ATATÜRKÇÜLÜK

Son olarak söz edilmesi gereken bir başka önemli tarihsel gerçek de YÖK'ün sergilediği samimiyetsiz ve göstermelik Atatürkçülük ve laiklik savunuculuğudur. YÖK, açılıma izin verdiği onlarca tabela üniversitesinde ve bazı vakıf üniversitelerinde Atatürk İlkelerinin ve Laik Cumhuriyetin temelini dinamit koyacak gerici örgütlenme ve kadrolaşmalar gerçekleşirken yıllarca sessiz kalmış, izlediği kararsız ve çelişkili tutumla, bugün üniversiteleri ele geçirme planlarının açıkça söylenmemekle birlikte birinci gerekçesini oluşturan, **türban ve imam-hatip liseleri** sorununun yaratılmasında önemli bir rol oynamıştır.

12 Eylül 1980'le birlikte sorumluluk üstlenen din ve vicdan sömürücüsü politikacılar bir yandan söylemlerinde Atatürkçülüğü şiddetli bir şekilde savunurlarken diğer yandan ülkedeki İmam-Hatip Liseleri'nin sayısı hızla artıyordu. Bilindiği gibi **YÖK'den önce İmam-Hatip Liseli mezunlarına ilgili yasalarda belirtilen amaçlar doğrultusunda yalnızca İlahiyat Fakültelerine girebilme hakkı tanınıyordu.** 12 Eylül döneminde planlanan Türk-İslam sentezi politikalar İmam-Hatip Liseli mezunlarının yalnızca İlahiyat Fakültelerine değil diğer meslek dallarındaki tüm fakültelere girebilmelerini öngörüyordu. **İmam-Hatip mezunlarına diğer meslek liseleri mezunlarıyla birlikte, istedikleri her fakülteye girebilme yolunu sözkonusu öngörü doğrultusunda YÖK açmış, Cumhuriyetin en önemli kazanımı olan Öğretim Birliği Yasası'nı zedeleyen bu tasarruf yıllarca yürürlükte kalmıştır.** Böylece her meslekten imam-hatip kökenli yükseköğretim mezunları sayısının bugün artık yakınılan bir hale gelen ve bürokratik yapıda laiklik karşıtı kadrolaşma olarak bilinen fiili durumu gerçekleştirecek düzeye

ulaşmasına olanak sağlanmıştır. **YÖK, Laik Devlet yapısına vereceği zararı gözardı ederek yıllardır sürdürdüğü bu uygulamayı ancak 28 Şubat sürecinden sonra terk etmek zorunda kalmıştır.** Eğer YÖK, başlangıçtan beri Laiklik İlkesinin ve Öğretim Birliği Yasası'nın korunması konusunda kararlı bir tutum izlemiş olsaydı üniversiteye girişleriyle ilgili olarak bu gün yaşanmakta olan "İmam-Hatip Lisesi sorunu" gibi bir sorun yaşanmazdı.

Diğer taraftan, **Üniversitelerde 1980' li yılların başlarına kadar bazı bireysel olayların dışında, o günkü adıyla, "başörtüsü sorunu" diye bir sorun da yoktu.** Az sayıdaki bireysel girişimler, o zaman henüz zayıflatılmamış laiklik bilinciyle üniversitelerin ve toplumun gösterdiği tepkiler karşısında geriliyor ve kontrol altında tutulabiliyordu.

12 Eylül 1980 darbesi ile birlikte yaşama geçirilen Türk-İslam sentezi politikalarından güç alanların, halkın din duygularını daha iyi sömürmek ve başörtüsünü üniversitelerde yaygınlaştırmak için güçlü bir propaganda aracına gereksinimi vardı. Eksikliği duyulan araç, başörtüsü konusunda açık ve net bir yasaklamanın bulunmamasıydı. Eğer üniversitelerde başörtüsü yasağı gibi bir yasak getirilirse, başörtüsünü yaygınlaştırma politikası "öğrenim özgürlüğü elden gidiyor" gibi bir sloganın arkasına saklanarak çok daha örgütlü bir şekilde yapılabilecek ve aydın kesimden bile kendisine taraftar bulabilecekti. Bu son derece akıllıca düşünülmüş bir ilk adımdı.

YÖK işte tam bu noktada devreye girdi ve kuruluşundan bir yıl sonra 20 Aralık 1982 tarihli genelgeyle "**baş örtülü kız öğrencilerin üniversitelerde derslere girmesini yasaklama**" kararı aldı. **Böylece dini siyaset aracı olarak kullanan politikacılar ve onlardan güç alan laiklik karşıtı**

çevrelerin eline bekledikleri güçlü propaganda silahı verilmiş oldu. Bu genelgenin kağıt üzerinde kalması sonucunda üniversitelerdeki başörtülü öğrenci sayısı o günden sonra örgütlü bir şekilde hızla artmaya başladı.

O günkü YÖK, neden olduğu bu gelişme karşısında Laik Cumhuriyet'in koruyucu ve kollayıcısı imiş gibi görünmeye devam ederek Ocak 1987 de, **"Yükseköğretim Kurumlarında çağdaş kıyafet ve görünüm dışındaki bir kıyafet ve görünümde olmayı"** kınama cezası gerektiren bir eylem olarak tanımlamak zorunda kalmıştır. Ancak YÖK, bu ceza tanımlamasını öylesine akıllıca düzenlenmiştir ki, tanımlamada "başörtüsü" kelimesine adeta özellikle yer vermiş ve çağdaş kıyafetten ne anlaşılacağı - nı boşlukta bırakarak üniversitelerin başörtüsü konusunda tam anlamıyla bir kargaşa ortamına girmesini sağlamıştır. İrticanın ilk aşamadaki amacı da zaten böyle bir ortam yaratılması olduğundan, bu amacın gerçekleşmesine olanak yaratılmıştır.

Yaratılan kargaşa ortamında bazı üniversiteler YÖK'ün ilk baştaki genelgesini de dikkate alarak başörtülü öğrencilerin derslere girmesini önlemeye çalışırken, özellikle dinci kadrolaşmanın hakim olduğu bir çok üniversitede baş örtüsü çağdaş görünüme uygun olarak yorumlanmış ve göz yumulmuştur. YÖK'ün sanki bilerek yoruma ve istismara açık bıraktığı çağdaş kıyafet tanımlamasından alınan cesaretle sorun artık "başörtüsü sorunu" olmaktan çıkmış ve kara - çarşaf dahil her türlü gericilik sembolü kıyafetin üniversitelerde boy göstermesine kadar varmıştır. Bu dönemde üniversitelerde açılan cami ve mescit sayısı da hızla artmıştır.

Zamanın YÖK Başkanı ise medyada türbanı bir aksesuar olarak gösteren çağdaş kıyafet yorumları yaparak laiklik karşıtlarına ayrı bir destek sağlamıştır. YÖK'ün bizzat

başkanlık düzeyinde sürdürdüğü bu tutum siyasetçilerin toplumu, inanç özgürlüğü diye savundukları, çağdışı kıyafetlere yavaş yavaş alıştırmaya politikasına alet olmaktan başka bir şey değildi.

Başörtüsü ve tesettür konusundaki genelge ve yönetmeliklerle göstermelik yasaklar getiren YÖK sonunda, herhalde toplumun ve üniversitelerin çağdışı kıyafetlere artık alıştığını zannederek laiklikliğe sahip çıkma konusundaki gerçek yüzünü göstermiş ve Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde yaptığı 4 Aralık 1988 tarihli değişiklikle üniversitelerde türbanı serbest bırakmıştır. Birkaç gün sonra da, 10 Aralık 1988 de YÖK Yasası'na eklenen bir madde ile üniversitelerdeki türban ve tesettür serbestliği yasalaştırılmıştır.

Ancak, Laik Cumhuriyet'e karşı olan bu girişimleri toplumun artık kabulleneceği konusunda yanılgıya düşmüşlerdir. Anayasa Mahkemesi yaklaşık bir yıl sonra verdiği tarihi kararla YÖK yasasına eklenen bu maddeyi laiklik ilkesine aykırı bularak iptal etmiştir.

Aralık 1988 de gerçekleşen ve türbanı serbest hale getiren yönetmelik ve yasa değişikliklerinin eşzamanlı olması son derece anlamlıdır. Sanırım hiç kimse bu duruma tesadüf diyemez. Bu durum, ancak YÖK'ün Laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan karanlık güçleri cesaretlendirdiği ve onlarla birlikte hareket ediyor durumuna düştüğü şeklinde değerlendirilebilir.

YÖK laiklik karşıtı uygulamaları kolaylaştırma konusunda bu kadarla da kalmayıp bazı üniversitelerin, şimdilerde Amerika'ya sığınmış olan, bir tarikat liderinin Türkiye Cumhuriyetler'de kurduğu özel üniversitelerle anlaşmalar yapmasına ve kurucu rektör sıfatıyla öğretim üyelerini bu üniversitelerde görevlendirmelerine izin verecek kadar sorumsuz davranmıştır. YÖK'ün bu tasarrufla

rı, Atatürk karşıtlarına ne kadar sıcak ve cesaretlendirici davranılmış olduğunun kanıtıdır. **Bu durumun YÖK yasasına konulmuş olan ve YÖK sisteminin ne kadar Atatürkçü olduğunun ölçüsü olarak gösterilen zorunlu Atatürk İlkeleri dersleriyle birlikte değerlendirilmesi gerekir. YÖK'ün Atatürk İlkeleri konusunda yıllarca takiiye yaparak toplumu aldatmaya çalışıp çalışmadığı ancak o zaman net olarak görülebilir.** YÖK'ün Atatürk İlkeleri konusundaki bu samimiyetsizliğinin, son YÖK tasarısını, asıl amacı gizleyerek kamuoyuna "**bilgi çağı için seferberlik başlatıyoruz**" iddialarıyla sunanların yaptığı takiiyeden hiç bir farkı yoktur.

Atatürk İlkeleri'nin savunuculuğunu bu gün kimseye bırakmayan YÖK'ün geçmişte Laik Cumhuriyet karşıtlarına nasıl sıcak baktığı ortadadır. Dolayısıyla, YÖK'ün 28 Şubat sürecinden alınan derslerden kaynaklanan ve geçici olan yöneticilerine bağlı olan bu günki Atatürkçü çizgisi yarınlar için hiç bir şekilde güvence kabul edilemez.

SONUÇ

Bilime, eğitime, etik değerlere ve Atatürk çülüğe bakış açısı böylesine çarpık olan YÖK sisteminin ticarileşmiş üniversitelerinden topluma yol göstermelerini, ülkedeki büyük sahtecilik ve vurgunlar karşısında seslerini yükseltmelerini bekleyemeyiz. Üniversiteleri bunları yapamayacak hale getirilmişse o ülkenin geleceğine umutla bakmak çok

zordur.

Ülkenin geleceğine yönelik olarak, adı en güvenilir kurumlar arasında en başta geçmesi gereken üniversitelerin, böyle bir sıralamada hiç kimsenin aklına dahi gelmemesi son derece düşündürücüdür.

İş adamları ve sanayiciler başta olmak üzere toplumun sorumluluk duyan her kesimi yaşadığımız ekonomik ve sosyal çöküşün nedenleri ve çıkış yolları konusunda raporlar hazırlayıp toplumu aydınlatmaya çalışmışlarken bilimsel çözümün öncülüğünü yapması gereken üniversitelerden ses çıkmamış olması çok anlamlıdır. Üniversiteler ülkenin en değerli varlıkları yok pahasına yabancılara peşkeş çekilirken, halkın parası kumar ekonomisinde hortumlanıyorken, üreterek değil çalışmadan kazanmanın yöntem ve erdemleri topluma bir seçenek olarak sunuluyorken ses çıkarmayarak toplumdaki saygınlıklarını yitirmişlerdir.

Sormak gerekir. Sayın YÖK Başkanı ve Rektörler Konseyi ABD'nin Irak'ın işgaline ortak aradığı günlerde **Hükümetin acil eylem planında yer alan üniversitelerle ilgili hedeflere laiklik ve Atatürk ilkeleri adına karşı çıkmakla kalmayıp, neden Atatürk'ün "YURTTA BARIŞ, DÜNYADA BARIŞ" ilkesine de sahip çıkmamışlar ve gerçek Atatürkçü'ler gibi davranamamışlardır? Bu ilkenin gereği olarak neden "SAVAŞA HAYIR" dememişler ve toplumsal sorumluluklarından kaçmışlardır?** Bu sorumluluğu ABD askeri için gerilla batağına

dönüşmüş olan Irak'a asker göndermemi - zin gündemde olduğu şu sıralarda bile ha - tırlamaktan kaçınmaktadırlar.

Sonuç olarak, kendi varlık nedenini oluş turan bilimsel ve toplumsal değerlerin yok edilmesine göz yuman YÖK sistemi artık if las etmiştir. Akademik ve bilimsel değerleri nin katledilmesine izin verilen bir ülkede ses yal yaşamın da bir soygun ve hortumlama düzenine dönüşmesi ve bu düzenin açlık sı nırına taşıdığı halkımızın çaresizlik içinde verdiği destekle, en sonunda irtica ve savaş bataklığında karanlığa gömülmemiz kaçınıl mazdır.

Bu nedenlerle 22 yıldır uygulanmakta olan YÖK sisteminin yol açtığı toplumsal zararın daha fazla büyümesine izin verilmeme li ve çağdaş bir üniversite reformunu başla tacak yeni bir yasa yaşama geçirilmelidir. YÖK sistemi, üniversiteleri siyasilerin etkisi ne daha açık hale getirmek için değil, üniver sitelerde bilimin, etik değerlerin, saydam ve katılımcı yönetim anlayışının etkin kılınabil mesi için değiştirilmelidir.

Ancak bilimsel değişim istemlerinin yaşama geçirilmesinin önünde bu gün başlıca iki engel vardır. Bunlardan birisi ni, bu istemleri bilinçli bir şekilde saptı - rıp laiklik karşıtı güçlerin üniversiteleri ele geçirmeyi amaçlayan gerici istemle - riyle aynı göstermek isteyenler oluştur - maktadır. Bunlar gerçekte YÖK düzeninin devamından yana olan ve sistemin kendileri ne sağladığı otoriter ve ticari yönetim yetki lerinin keyfini süren, bilimsel sahteciliklere göz yuman, fakat **YÖK giderse Atatürkçü lük ve Laiklik de elden giderdiyerek** takiy ye yapmaya devam edenlerdir.

İkinci engel, YÖK ile ilgili bilimsel deği şim istemlerini, üniversitelerde bilimsel düşünceyi ve laiklik yanlılarını tasfiye et me planlarına gerekçe yapmak isteyenler dir. Bunlar ise, toplumda dogmatik düşün -

celeri hakim kılma hedeflerini gizlemeye ça lışıp **"üniversite reformu yapıyoruz, üni versitelere demokrasi getiriyoruz"** takiy yesini yapanlardır.

Her iki takiyyeci engelin ortak özelliği, topluma örnek ve yol gösterici olması ge reken üniversitelerin, ülkedeki soygun düzeni ve halkın IMF gözetiminde yoksul laştırılması karşısındaki suskunluğuna devam etmesini sağlamaktır.

Gerçek anlamda bilimsel bir üniversite re formu yapılmasından yana olanlar karşıla - rında duran bu iki özdeş engelden hiçbir şekilde karamsarlığa kapılmamalı, uyanık olmalı, birleşmeli ve **"toplumsal sorumlu luklarına duyarlı, çağdaş, demokratik ve saydam üniversite"** istemlerini her zaman kinden çok daha güçlü bir şekilde savunma ya devam etmelidirler.